

**Tekstboekje
onderbouw
thema
Ons dorp / onze stad**

Inhoudsopgave

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels	3
Hoe gebruik je dit tekstboekje.....	4
BAK-woordenlijst groep 1 ons dorp / onze stad.....	6
BAK-woordenlijst groep 2 ons dorp / onze stad.....	8
WAK-woordenlijst groep 3 ons dorp / onze stad.....	10
Boekensuggesties	12
Uitgewerkte les 1: Informatieve tekst - husseltekst	18
Uitgewerkte les 2: Amuserende tekst – teken wat je hoort.....	21
Uitgewerkte les 3: Amuserende tekst – Versje verkeer.....	25
Uitgewerkte les 4: Informatieve tekst - plattegrond	28
Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – liedje op straat.....	31
Uitgewerkte les 6: Correspondentie en communicatie- ansichtkaart.....	35
Uitgewerkte les 7: Informatieve tekst – de supermarkt.....	38
Uitgewerkte les 8: Amuserende tekst – prentenboek Ik woon in twee huizen	42
Uitgewerkte les 9: Opiniërende tekst – interview burgemeester.....	45
Uitgewerkte les 10: Amuserende tekst – prentenboek Bij ons in de straat.....	48
Informatieve teksten	52
Raadsels over het dorp.....	52
Plattegrond supermarkt.....	53
Activerende teksten	54
Reclameposter: kermis	54
Correspondentie en communicatie	55
Verhuiskaart.....	55
Amuserende of ontspannende teksten	56
Digitaal prentenboek: Jongleren in het verkeer	56
Voorleesverhaal Samson en Gert – Kermis in het dorp.....	57
Rijmverhaal: Betje heeft een winkeltje.....	58
Versje: naar de supermarkt.....	59
Versje: kamers in huis.....	59
Versje: naar de supermarkt.....	60
Versje: op de markt.....	61
Liedje: Oversteekliedje.....	62
Liedje: 2 kleine kleutertjes – stoplicht.....	63
Liedje: 2 kleine kleutertjes – samen naar de winkel.....	63
Liedje: 2 kleine kleutertjes – speeltuin.....	63
Prentenboek: Op Hoge poten	64

Bijlage 1: Tabel tekstsoorten en werkvormen	65
Bijlage 2: 8 werkvormen per ronde	67

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels

Dit tekstboekje dat je nu leest, hoort bij het thema Ons dorp/onze stad van De Noordwijkse Methode. Je vindt hier 10 verschillende teksten met bijbehorende taal-, lees- en schrijfopdrachten en daarnaast nog extra teksten en werkvormen die je kunt kiezen.

In de opbouw van de opdrachten is uitgegaan van herhaald lezen van teksten, steeds met een ander leesdoel. We onderscheiden hierbij 4 rondes. Aan elke ronde zijn Denkbubbelvragen gekoppeld:

Ronde 1: betekenisronde

Bij de eerste keer lezen, luisteren of kijken gaat het over algemeen begrip (Waar gaat de tekst eigenlijk over?)

Ronde 2: detailronde:

Bij de tweede keer lezen, luisteren of kijken gaat het over de details in de tekst (wat betekent dit woord, hoe liggen de verbanden in de tekst, welke details zijn belangrijk, waar vind ik die precies).

Verbanden leggen binnen de context.

Ronde 3: contextronde

Bij de derde keer lezen gaan de kinderen aan de slag met afgeleid niveau (wat bedoelt de schrijver, wat vind ik daarvan, wat zegt die andere tekst hierover). Er wordt een transfer gemaakt naar andere contexten (verbanden leggen en persoonlijke relevantie).

Ronde 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Hoe gebruik je dit tekstboekje

Herhaald lezen

Zoals je hierboven hebt kunnen lezen, zijn de teksten en opdrachten zo opgebouwd, dat je elke tekst meerdere keren kunt lezen. Dit versterkt het leesniveau, de woordenschat en het tekstbegrip.

Start met technisch lezen

We adviseren om een tekst eerst in te zetten ter oefening van het technisch lezen. In het bijbehorende *doeloverzicht taal en lezen*, vind je een overzicht van de technisch leesdoelen die je hieraan kunt koppelen. Als leerkracht kies je zelf welk doel je op dit moment relevant vindt voor jouw groep.

Planning in je weekrooster

Als school of leerkracht kies je zelf hoe vaak je de tekst en de opdrachten in wilt plannen. Voor optimaal leeseffect, adviseren we drie leesmomenten in de week met daaraan gekoppeld een reflectie/evaluatie van de leesdoelen:

1 x 45 minuten:

Introductie van de tekst, technisch lezen en eerste ronde onderzoekend lezen.

2 x 30 minuten:

Ronde 2 en 3 van het onderzoekend lezen. Deze opdrachten kun je gezamenlijk doen of inplannen in de zelfstandige taken van de leerlingen.

1 x 10 minuten:

Ronde 4 van het onderzoekend lezen. In deze ronde evalueer je als leerkracht of de lees- en taaldoelen behaald zijn.

Eventueel kun je ervoor kiezen om de rondes te integreren in de vakateliërs tijdens de middagen. Hierdoor kun je ook delen van je taalonderwijs naar de middag verschuiven en creëer je extra ruimte in je ochtendprogramma.

Woordenschat

Gekoppeld aan het thema en de teksten in dit boekje, vind je woordenschatlijsten. Deze woordenschatlijsten zijn gekoppeld aan de BAK-woordenlijst (Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters) voor groep 1 en 2 en de WAK-woordenlijst (Woordenlijst Amsterdamse Kinderen) voor groep 3 t/m 8. Deze lijsten zijn in 2007 door het Ministerie van OC&W ontwikkeld als checklist voor het ontwikkelen van een goede woordenschat op de basisschool. De Noordwijkse Methode heeft de woorden uit de BAK-lijst en de WAK-lijst geselecteerd die passen bij het thema. Wij raden aan om tijdens het thema aandacht te besteden aan deze woorden. Veel van de woorden zullen terugkomen in de teksten van onderzoekend lezen, luisteren en kijken.

Boeksuggesties

Naast de teksten in dit boekje die je inzet voor technisch lezen, onderzoekend lezen en taalopdrachten in de verschillende leesrondes, is het belangrijk om te werken aan leesplezier en zelfstandig lezen. Daarom vind je in dit tekstboekje thema gerelateerde boeksuggesties ter stimulering van het zelfstandig lezen in de klas. We adviseren om boeken te lenen bij de bibliotheek of waar nodig aan te schaffen.

Teksten met uitgewerkte lessuggesties voor de leesrondes

In dit tekstboekje zijn 10 uitgewerkte teksten te vinden. Hierbij is bewust gekozen voor

diverse tekstsoorten, van nieuwsberichten tot gedichten en alle andere mogelijke tekstsoorten. Onder de tekst staat vermeld welke tekstsoort het is en welke taal-, lees- en woordenschatdoelen in de opdrachten aan bod komen. Vervolgens is per ronde een uitgewerkte werkvorm beschreven. Deze werkvormen sluiten aan bij de taal-en leesdoelen voor de onderbouw. Het overzicht van deze doelen vind je in het *doelenoverzicht taal en lezen*.

Extra teksten en werkvormsuggesties

Naast de 10 teksten met uitgewerkte lessuggesties, vind je in dit boekje een extra verzameling themagerelateerde teksten die je kunt inzetten in je klas. Deze teksten zijn op tekstsoort geordend. Ook vind je een lijst met werkvormen per ronde. Deze kun je inzetten als alternatief voor de uitgewerkte werkvorm bij de 10 uitgewerkte lessen of als werkvorm bij de extra teksten.

Overzichtstabel met tekstsoorten en werkvormen

In bijlage 1 is een overzicht te vinden van alle tekstsoorten en werkvormen die aan bod komen in dit tekstboekje. Hierdoor wordt het voor de leerkracht inzichtelijk aan welke doelen en tekstsoorten allemaal gewerkt is.

BAK-woordenlijst groep 1 ons dorp / onze stad

De mensen	Langs
Papa (vader)	Heen
Mama (moeder)	Over
De broer - het broertje	Rechtdoor
De zus - het zusje	Wonen
De grootmoeder - de oma	Het huis
De grootvader - de opa	De flat
De oom	Thuis
De tante	De woonkamer
De neef - het neefje	De slaapkamer
De nicht - het nichtje	De badkamer
Lijken op	De keuken
Het ziekenhuis	De zolder
De dokter	De garage
De kapper	De tuin
De winkel	De buren
De markt	De buurjongen
De slager	Het buurmeisje
De supermarkt	De buurman
De directeur	De buurvrouw
De politie - de politieagent	In de buurt
Het politiebureau	Verkeer
De gevangenis	De stoep - de stoeprand
De woonwagen	De (auto)weg
Dichtbij - dichterbij - dichtstbij	Het fietspad
Ver – verder - verst	De parkeerplaats
Links – rechts	De bus
Naartoe	De bushalte

*Deze woorden zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

De tram	Het klaslokaal *
Druk (niet rustig)	De gang *
Oversteken	De WC *
Wachten	De directiekamer *
Het zebrapad	De lerarenkamer *
De overkant	De bosbrand *
Het kruispunt	De druppel *
Het verkeersbord	Het lint *
Veilig	Doorknippen *
Gevaarlijk	Het boek van de burgemeester *
Het stoplicht	De pompoen *
Het station	Halloween *
De brand (De regenmaker)	De lampion *
De rook (De regenmaker)	Sint-Maarten *
De vlam (De regenmaker)	Aanbellen *
De vlieg	Het huisnummer *
De spin	De straat *
De mug	De herfst *
De mier	De winter *
De vlinder	De zomer *
Het lieveheersbeestje	De lente *
De kinderboerderij	De kunstenaar *
De boerderij	Het zelfportret *
De boer / de boerin	Het beeld *
De boerin	De kwast *
Het bos	De verf *
De boom	De vorm *
De plant	De kleur *

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

BAK-woordenlijst groep 2 ons dorp / onze stad

De burgemeester	De timmerman
De ketting (van de burgemeester)	De groenteman
De brandweer	De ijscoman
Blussen (de regenmaker)	De schilder
De regendruppel (de regenmaker)	De sloot
De brandweerman	De struik
In brand staan (de regenmaker)	De vijver
De super	De waterkant
Winkelen	De appelboom
De kraam	De bloembol
Het insect	De boomstam
Het weiland	De perenboom
De snackbar	De basisschool
De ouder	De bibliotheek
De dochter	De speelplaats
De zoon	De (sport)club
De achternaam	De speeltuin
De voornaam	Het zwembad
De bioscoop	De verdieping
Het optreden	Het hotel
De regenjas	De halte
De regenlaarzen	Het verkeer
Het vergrootglas	Veilig
Het sprookjesboek	Het verkeersbord
Het stripboek	Het vervoer
Het tijdschrift	De rit
De postbode	Strippenkaart
De tandarts	Terechtkomen (plaats)
De lantaarnpaal	Het park
De moskee	Het schoolplein

Het museum	Het beeld*
Het park	De kwast*
De plaats (stad)	De stamboom *
Het plein	De trein *
Het restaurant	Het looppad *
De schutting	De boekenwinkel*
De steeg	Het pasje *
De tunnel	De prijslijst *
Het veld	De boekenlegger *
De kerk	Het klaslokaal *
De haven	De gang *
De gracht	De WC *
Het adres	Het lint *
Het dorp	Doorknippen *
De buurt	Het boek van de burgemeester *
Het meer	De pompoen *
De autoweg	Halloween *
Wegen	De lampion *
Het (lees)boek	Sint-Maarten *
De kassabon	Aanbellen *
De gymzaal	Het huisnummer *
De appelboom – de perenboom	De straat *
De bliksem	De herfst *
De hamer	De winter *
De baas	De zomer *
De getallen	De lente *
De kerk	De verf *
De kunstenaar*	De kleur*
Het zelfportret*	Mengen *

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

WAK-woordenlijst groep 3 ons dorp / onze stad

Het platteland	Het beeldenmuseum
De school	Het natuurmuseum
Bewonen	Het speelgoedmuseum
Ergens thuishoren	Het spoorwegmuseum
Bewoond	De ambulance
Onbewoond	De boer
De bewoner	De natuur
De wijk	Het familielid - de familieleden
De woonplaats	Het spinnenweb
De woning	De pop (rups)
Het huishouden	De rups
De drukte	De kruisspin
De inrichting	De kever
De brug	De brievenbus
De snelweg	De stiefvader - de stiefmoeder
De trein	De grootouders
De fietser	De kleinkinderen
Het station	De zoon
Het voertuig	De dochter
Het verkeer	De afdeling
Het spoor	De tentoonstelling
De plattegrond	De voorstelling
In de buurt	De heenweg
De bodemdiertjes	De terugweg
Het park	De weg zoeken
De bosbrand (de regenmaker)	De bosrand
De regendruppel (De regenmaker)	De regendruppel (de regenmaker)
Het museum	De basisschool
Het schoolgebouw	De straat *
De buurt	De herfst *

Het spoor	De winter *
De steiger	De zomer *
De achtertuin	De lente *
De boerderij	De kunstenaar *
De stamboom *	Het zelfportret *
De trein *	Het beeld *
Het looppad *	De kwast *
De boekenwinkel*	De verf *
Het pasje *	De vorm *
De prijslijst *	De kleur *
De boekenlegger *	Mengen *
Het klaslokaal *	
De gang *	
De WC *	
De directiekamer *	
De lerarenkamer *	
De bosbrand *	
De druppel *	
Het lint *	
Doorknippen *	
Het boek van de burgemeester *	
De pompoen *	
Halloween *	
De lampion *	
Sint-Maarten *	
Aanbellen *	
Het huisnummer *	

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

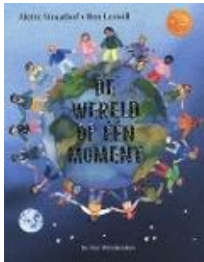
Boekensuggesties

Themaitels Kinderboekenweek

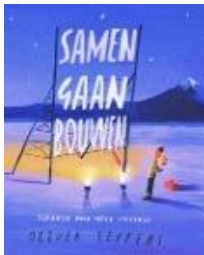
Bij ons in de straat, Koos Meindert

In de straat van de schrijver (ik-figuur) wonen allerlei rare mensen, zoals de Dikke Dame met haar koninklijke oren en Tante Truitje in haar zelfgebreide huis. Prentenboek met vrolijke kleurenillustraties en tekst op rijm. Vanaf ca. 4 jaar.

De wereld op één moment, Ben Lerwill

Als het zeven uur is in Mexico, is het acht uur in New York. In Mexico ontbijt een kind, terwijl in New York een kind naar school gaat. En aan de andere kant van de wereld? Daar is het nacht en gaat een kind slapen. Prentenboek met korte verhaaltjes over kinderen uit de hele wereld. Vanaf ca. 5 jaar.

Samen gaan bouwen, Oliver Jeffers

Een vader bouwt met zijn dochtertje aan hun toekomst. Ze bouwen een huis, fort, tunnel, toren en zelfs een weg naar de maan! Onderweg worden vijanden vrienden. Prentenboek met sfeervolle kleurenillustraties en een beknopte tekst. Vanaf ca. 4 jaar.

Gebakken rijst met van alles en nog wat!!!, Chee-Han Kartosen-Wong, Reza Kartosen-Wong

Voor de kookwedstrijd op school wil Yuna een bijzonder recept maken. Maar de jasmijnrijst is op! Samen met Louise, Omar en Simone gaat ze naar de Marokkaanse winkel, de markt en de Indische toko. Daar zijn veel andere bijzondere ingrediënten, maar waar vinden ze jasmijnrijst? Prentenboek met vrolijk gekleurde tekeningen. Vanaf ca. 4 jaar.

Samen zijn we thuis, Chris Sasaki, Stephanie Parsley Ledyard

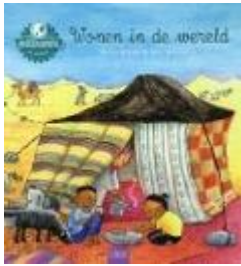
Een meisje beschrijft waarom haar thuis voelt als thuis. Door het kledje in de gang, een knuffel van mama, met de liefste mensen samen eten, en alles kunnen vinden met je ogen dicht. Totdat ineens alles verandert. Kun je thuis ook meenemen? Prentenboek met sfeervolle illustraties in warme kleuren met veel aardetinten. Vanaf ca. 4 jaar.

Dit is mijn huis, Hiky Helmantel, Isabelle de Ridder

Wil je van alles weten over wonen? Prentenboek met informatie over soorten huizen, de bouw van een huis, verschillende kamers en huizen in andere landen. Met veel kleurenillustraties, een dubbele uitklappagina met alle ruimtes, en quizvragen. Vanaf ca. 5 jaar; zelf lezen voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

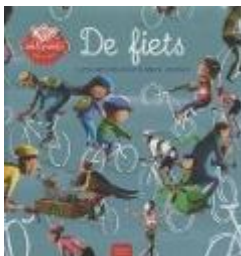
Informatieve boeken

Wonen in de wereld, Hiky Helmantel, Reina Ollivier
Wil je alles weten over waar en hoe mensen wonen? Wat de verschillen zijn tussen wonen in de stad en het platteland?
Prentenboek met informatie over wonen. Vanaf ca. 5 jaar; voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

De oude stad, Marian van Gog
De eerste steden ontstonden in de tijd van de ridders. Lees wat de markt ermee te maken heeft. En ook hoe zo'n stad er toen uitzag. Met kijkplaat en grote kleurenfoto's en -tekeningen. Voorlezen vanaf ca. 4 jaar, zelf lezen vanaf ca. 7 jaar.

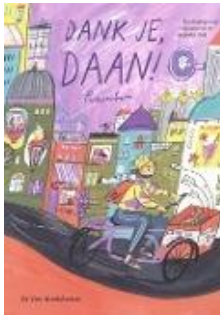

De fiets, Lucas Arnoldussen
Lisa mag voor het eerst met mama op de grote weg fietsen. Daar ziet ze heel veel soorten fietsen. Prentenboek met informatie over fietsen, versjes, knutsel tip, quiz en veel kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 jaar, zelf lezen voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

Wereldkinderen, Eline van Lindenhuizen, Reina Ollivier
Kinderen uit alle delen van de wereld vertellen wat ze doen, waar ze wonen, wat ze eten en hoe ze spelen. Prentenboek met weetjes, liedjes en een quiz en veel kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar; zelf lezen voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

Fictieve boeken

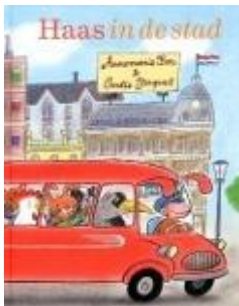
Dank je, Daan! een feestje van eetculturen in de grote stad, Roozeboos

Daan is de snelste fietskoerier van de stad en hij is dol op zijn werk. Volg hem op zijn dag en leer over de verschillende eetculturen in de stad. Prentenboek met vrolijke tekeningen. Vanaf ca. 5 jaar.

In de stad! het grote voertuigenboek, Federico Van Lunter

Doe je gordel om en zet je schrap om de stad te ontdekken met de vrienden van Beestenboel! Rijd mee in de bakfiets en haal een ijsje bij de ijscowagen. Prentenboek met gekleurde illustraties. Vanaf ca. 3 jaar.

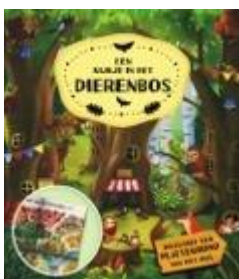
Haas in de stad, Annemarie Bon

Haas en zijn dierenvrienden uit het bos hebben allemaal een gratis dagje naar de stad gewonnen. Omdat ze allemaal iets anders willen bezoeken, splitsen ze zich op. Maar is iedereen wel op tijd terug bij de bus? Vanaf ca. 5 jaar.

Over een hondje dat tegen de broek van de burgemeester plaste, Michel Linthorst

Hondje Peer plast tegen alles en iedereen aan. Professor Buikje is het helemaal zat en denkt erover om Peer weg te doen. Hij zoekt een oplossing, maar of hij daarin slaagt? Vanaf ca. 4 jaar.

Een kijkje in het dierenbos, Helena Haraštová

Hoe zit het Dierenbos in elkaar? Bekijk de plattegrond. En wandel door de 'Oude Stad', langs de 'Banken en kantoren' en over de 'Universiteitscampus'. Prentenboek waarin je van alles kunt ontdekken. Vanaf ca. 5 jaar.

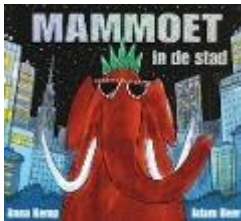
Het idee van groep 2, Gisette van Dalen

Groep 2 heeft een projectweek over voeding. De kinderen hebben een fantastisch idee: ze nodigen de burgemeester uit voor een ontbijt op school. Maar het moet wel een verrassing blijven voor juf Maria! Voorlezen vanaf ca. 5 jaar.

Een zomerse zondag, Gerda Dendooven

Een aangename, zomerse zondag in een dorp waar schilders en andere mensen het dagelijks leven vieren. Prentenboek met kleurenillustraties in een stijl die doet denken aan het Vlaamse Expressionisme. Vanaf ca. 4 jaar.

Mammoet in de stad, Adam Beer, Anna Kemp

Mammoet ontwaakt uit een eeuwenlange slaap. Hij gaat op zoek naar de rest van de kudde. Maar er is tussentijds, in de 21e eeuw, heel wat veranderd. Niemand in de stad begrijpt hem. Prentenboek met kleurenillustraties in waterverf en pen. Vanaf ca. 4 jaar.

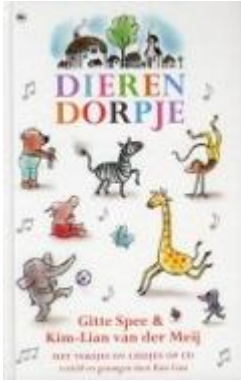
Een olifant in onze stad, Friederike Dammermanns

Wat doet die olifant in de straat van Ben? Zijn ouders maken zich vreselijk druk. Komt die olifant soms kleren kopen, of wil hij met de bus? Dat loopt vast niet goed af voor de bus. En ook niet voor andere plekken... Ben vermaakt zich intussen prima. Prentenboek met grappige, fantasierijke kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

Liedjes en versjes

Het grote dierendorpje boek, Gitte Spee, Kim-Lian van der Meij
Schaap weet niet wat ze aan moet trekken en Olifant wordt gepest.
Zo'n 25 liedjes of rijmpjes en drie verhalen over elk dier in het dorp.
Te beluisteren via o.a. een QR-code. Met paginagrote vrolijke
illustraties in warme kleuren. Vanaf ca. 3 t/m 6 jaar.

Dierendorpje, Gitte Spee, Kim-Lian van der Meij
Zebra leert zijn vriendje veilig oversteken en Olifant stopt met
snoepen. Zeven vrolijke rijmpjes over elk dier in het dorp, voorgelezen
en gezongen op cd. Met illustraties in warme kleuren. Vanaf ca. 3 t/m
6 jaar.

Het grote beroepenboek van Fiep, Fiep Westendorp, Gioia
Smid, Joren van der Voort, Kasper van der Voort
Wat wil je later worden: filmster, profvoetballer, dierenarts of
burgemeester? Ruim veertig versjes over verschillende
beroepen. Met grappige kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 t/m 6
jaar.

Zoekboeken

ABC zoekboek, Milja Praagman

Vader Flamingo neemt zijn kind mee door de stad. Samen ontdekken ze overal letters. Kun jij de dieren die met een bepaalde letter beginnen, ook vinden in de illustraties? ABC-prentenboek met kunstzinnige kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 jaar.

Mijn reuze zoekboek in de stad, Benjamin Bécue

Kan jij de brandweerman vinden in de flat? En de rups in de bibliotheek? Groot kartonnen, vrijwel tekstloos zoekplatenboek met paginagrote, zeer gedetailleerde kleurenillustraties van drukbezochte gebouwen in de stad, zoals flatgebouwen, de bibliotheek, het warehouse en de sportschool. Met veel zoekopdrachten. Vanaf ca. 5 jaar.

Zoek je mee met kik en saar? Elisa van Spronsen

Kik en Saar gaan naar de stad. Ze zien van alles onderweg. Kijk mee en zoek de woorden en de dieren. Zoekboek in kleur. AVI-Start. Vanaf ca. 6 jaar.

Uitgewerkte les 1: Informatieve tekst - husseltekst

Lees de 8 titels

1. De school
2. Het politiebureau
3. Het park
4. Het ziekenhuis
5. De markt

Lees de tekst voor, de kinderen kiezen het juiste plaatje bij de tekst.

Kunnen de kinderen vervolgens in eigen woorden vertellen wat het plaatje inhoudt?

De kinderen spelen in de speeltuin.
De man wandelt met zijn hond.
De ouders kletsen op het bankje.

Ik speel op het schoolplein.
De bel gaat.
Ik loop naar mijn klas.

Je gaat hier heen als je ziek bent.
De dokter maakt je weer beter.
Er komt een ambulance aan.

Er staat een politieauto voor de deur.
De agent zit achter de balie.
De boeven zitten in de gevangenis.

Elke dinsdag en zaterdag staan hier kraampjes.
De boer verkoopt verse groente en fruit.
Wat een drukte.

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Informatieve tekst.

Mondelinge taalvaardigheid:

Luisteren

Ik kan naar aanleiding van een klein verhaal het juiste plaatje aanwijzen.

Woordenschat:

Algemeen

Ik begrijp nieuwe woorden.

Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.

Onderzoekend lezen:

Leesstrategie 3: Verduidelijken

Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd.

Schrijven:

Aanvankelijk schrijven

Ik kan een tekening maken om een woord uit te beelden.

Sessie 1: betekenisronde

Laat de afbeeldingen een voor een in het groot op het digibord zien. Stel de vragen:

Wat zie je op het plaatje?

Ken je het?

Waar heb je het wel eens eerder gezien?

Sessie 2: detailronde:

Print de 5 plaatjes uit en leg ze in het midden van de kring. Noem rustig de teksten op. De kinderen kiezen de juiste afbeelding bij de tekst. Geef beurten of laat de kinderen stemmen, zijn alle kinderen het eens over de afbeelding? Waarom hebben ze voor de afbeelding gekozen? Doe dit met alle verhaaltjes.

Sessie 3: contextronde

Kunstatelier: Laat de kinderen een eigen plaatje tekenen bij een woord. Geef de kinderen een omschrijving, zoals bijvoorbeeld: Het is een kamer in huis waar je kunt douchen, je tanden kunt poetsen en naar de wc kunt gaan.

Schrijfatelier: Schrijf of stempel de nieuwe woordjes na.

Laat de kinderen zelf bedenken hoe ze de nieuw geleerde woorden (de school, het politiebureau, het park, het ziekenhuis, de markt) kunnen toepassen in hun spel. Bijvoorbeeld nabouwen in de bouwhoek, naspelen in het thema atelier, poppenkast in het theateratelier.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

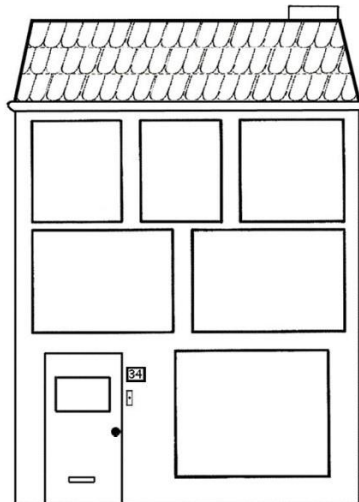

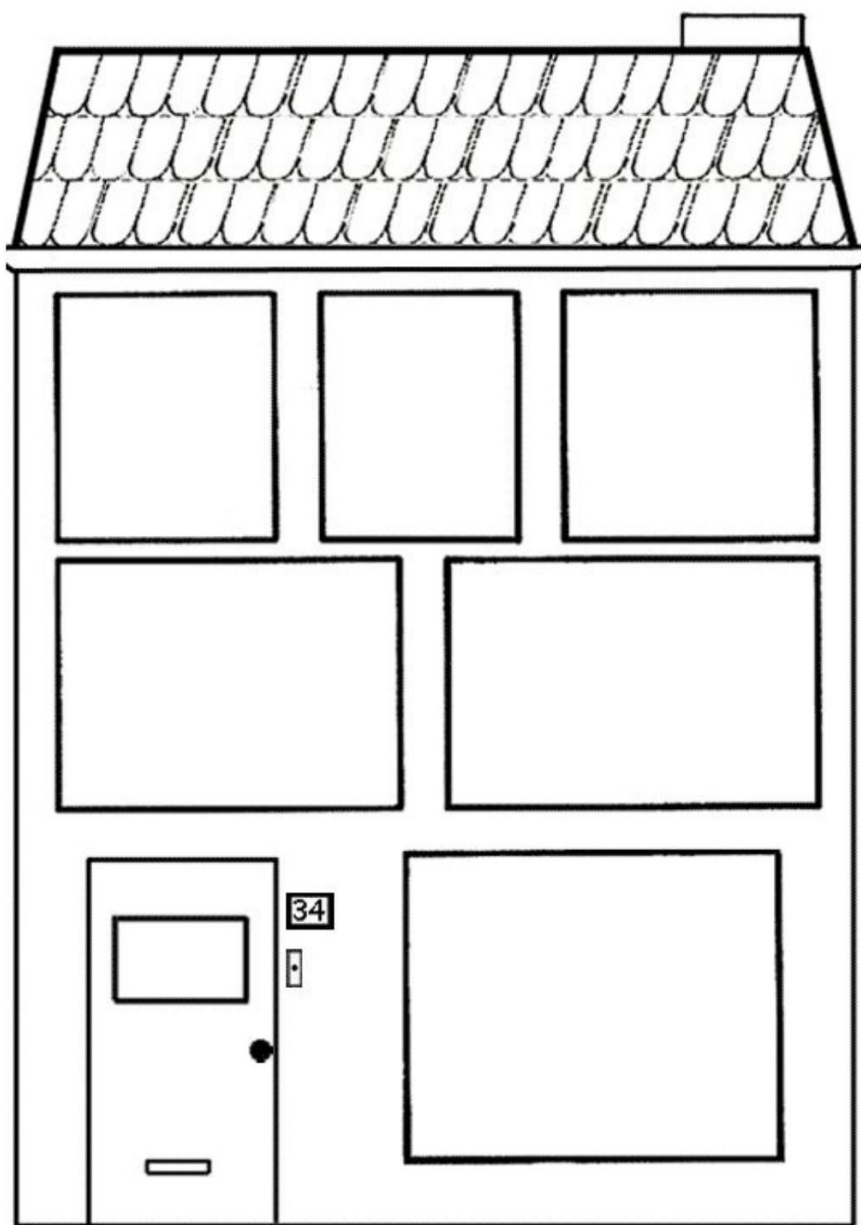
Speel wat ben ik met de nieuw geleerde woorden.

Uitgewerkte les 2: Amuserende tekst – teken wat je hoort

Teken wat je hoort

De voordeur is geel
Het dak is rood
Bij het huis staat een appelboom
Er komt rook uit de schoorsteen
Oma staat (rechts) naast het huis
Poes staat op het dak
Er zit een spin op het middelste raam
van de zolder.

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Informatieve tekst.

Stappenplan.

Mondelinge taalvaardigheid

Luisteren.

Ik kan luisteren naar instructies en deze uitvoeren.

Spoken en presenteren

Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen.

Sessie 1: betekenisronde

Lees het tekenverhaal voor. Wijs de plek op de tekening aan tijdens het lezen. De kinderen doen dit na op hun eigen blad. Bijvoorbeeld: wijs de voordeur aan.

Sessie 2: detailronde:

Lees de instructies op en laat de kinderen de opdrachten uitvoeren. Laat ze aan het einde hun tekeningen met elkaar vergelijken.

Sessie 3: contextronde

Duoschilderopdracht. De één schildert, de ander maakt het schilderij zo precies mogelijk na. De kinderen geven elkaar instructies.

Duo bouwopdracht. De één bouwt, de ander bouwt het zo precies mogelijk na. De kinderen geven elkaar instructies. Maak de opdracht eventueel moeilijker door een scherm tussen de tafels te plaatsen.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Geef instructies. De kinderen luisteren en voeren de instructies uit.
Bijvoorbeeld: raak je rechteroor aan.

versje: verkeer

Toet, toet, toet,
kijk altijd goed
wat het stoplicht doet.

Toet, toet, toet,...
daar kom ik aan.
Rood is stop
en groen is gaan.
Oranje is opgelet
en blauw is de politiepet.

Bron: <http://jufelsje.blogspot.com/>

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Amuserende tekst.
Versje.

Taalbegrippen:

Ik herken pictogrammen.

Mondelinge taalvaardigheid:

Spreken en presenteren.
Ik kan een verhaal in een logische volgorde vertellen.

Voorbereidend technisch lezen:

Rijmwoorden.
Ik kan rijmwoorden herkennen in een liedje, versje of gedichtje.
Ik kan een rijmregel afmaken met een rijmwoord.

Onderzoekend lezen:

Leesstrategie 4: Samenvatten.
Ik kan plaatjes van een verhaal op een goede volgorde leggen.

Sessie 1: betekenisronde

Zeg het versje op met de kinderen. Laat de tweede keer een aantal rijmwoorden weg. Weten de kinderen welk rijmwoord er op die plek hoort?

Sessie 2: detailronde:

Geef de kinderen alleen de plaatjes (zie bijlage...) kunnen ze de plaatjes op de goede volgorde leggen?

Laat de kinderen nu bij elk pictogram de juiste zin zeggen.

Sessie 3: contextronde

Muziekatelier: Maak met de kinderen geluiden bij het versje. Bedenk samen met welke instrumenten jullie de geluiden het beste kunnen maken.

Bouwatelier: Laat de kinderen het verkeer nabouwen in het bouwatelier. Laat ze een stoplicht maken en met verschillende voertuigen over de wegen rijden.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Verdeel de klas in 9 groepjes. Geef ze allemaal een pictogram. Laat ze op de goede volgorde gaan staan van het versje en zeg om en om de zin passend bij jouw pictogram.

Uitgewerkte les 4: Informatieve tekst - plattegrond

Bron: Freepik

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Informatieve tekst.

Visuele teksten: kaarten, plattegronden.

Taalbegrippen:

Ik herken pictogrammen.

Mondelinge taalontwikkeling:

Spreeken en presenteren.

Ik kan kort vertellen over een bekend voorwerp of afbeelding.

Schrijven:

Aanvankelijk schrijven

Ik kan een tekening maken om een woord uit te beelden op mijn plattegrond.

Sessie 1: betekenisronde

Knip het plattegrond in stukjes en geef ieder kind een stukje. Laat de kinderen omschrijven wat er op hun plaatje staat. Kunnen de anderen het juiste stukje aanwijzen?

Sessie 2: detailronde:

Speel: ik zie, ik zie wat jij niet ziet en het is... Bijv. Ik zie, ik zie wat jij niet ziet en de vorm is rond en het staat aan de linkerkant.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen het plattegrond uitbreiden in het kunstatelier.

Laat de kinderen een eigen plattegrond maken van de klas in het rekenatelier.

Laat de kinderen het plattegrond gebruiken in hun spel in het bouwatelier. Zorg voor allerlei voertuigen en poppetjes.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen tweetallen vormen en elkaars plattegrond bekijken. De een geeft een omschrijving en de ander wijst het juiste voorwerp aan op het plattegrond.

Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – liedje op straat

Lied op straat

Luister via Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=9IRTiNQwhU8>

We lopen op straat
We zijn niet alleen
Kijk maar om je heen
Er gebeurt van alles
Kijk goed om je heen

Zie je wat daar gaat
Een auto door de straat
En weet je wat die auto doet?
Toet toet toet toet toet!

We lopen op straat
We zijn niet alleen
Kijk maar om je heen
Er gebeurt van alles
Kijk goed om je heen

Zie je wat daar gaat
Een bus door de straat
En weet je wat die bus dan doet?
Vroem vroem vroem vroem vroem!

We lopen op straat
We zijn niet alleen
Kijk maar om je heen
Er gebeurt van alles
Kijk goed om je heen

Zie je wat daar gaat
Een fiets door de straat
En weet je wat die fietsbel doet?
Tringelingeling!

Toet toet toet toet
Kijk uit waar je gaat
Toet toet toet toet
Het is heel druk op straat
Toet toet toet toet
Kijk goed waar je staat
Toet toet toet toet
Het is heel druk op straat

We lopen op straat
We zijn niet alleen
Kijk maar om je heen

Er gebeurt van alles
Kijk goed om je heen

En op het station
Staat een trein op het perron
En weet je wat die trein dan doet?
Tsjoeke tsjoeke tsjoek!

Toet toet toet toet
Kijk uit waar je gaat
Toet toet toet toet
Het is heel druk op straat
Toet toet toet toet
Kijk goed waar je staat
Toet toet toet toet
Het is heel druk op straat

We lopen op straat
We zijn niet alleen
Kijk maar om je heen
Er gebeurt van alles
Kijk goed om je heen

Zie je wat daar gaat
Een kindje over straat
En weet je wat dat kindje doet?
Hoi Hoi Hoi!

Bron: Minidisco.tv

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Amuserende tekst.

Versje.

Mondelinge taalvaardigheid:

Luisteren.

Ik kan met aandacht luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten.

Voorbereidend technisch lezen:

Rijmwoorden

Ik kan aangeven of woorden wel of niet op elkaar rijmen.

Ik kan rijmwoorden herkennen in een liedje, versje of gedichtje.

Ik kan een rijmwoord bedenken bij een bepaald trefwoord.

Sessie 1: betekenisronde

Laat de kinderen het lied meezingen.

Bedenk samen met de kinderen bewegingen bij het lied.

Sessie 2: detailronde:

Zing een couplet regel voor regel. Laat de kinderen gaan staan als ze het rijmwoord horen.

Bedenk samen met de kinderen nog meer rijmwoorden bij het thema verkeer/ons dorp/onze stad.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen zelf muziek maken met muziekinstrumenten bij het lied in het muziekateliers.

Laat de kinderen tekeningen maken bij de rijmwoorden in het kunstatelier.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Lees een alinea van het lied op. Laat de kinderen de juiste rijmwoorden noemen.

Uitgewerkte les 6: Correspondentie en communicatie-ansichtkaart

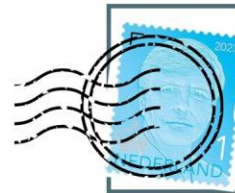

Lieve opa en oma,

Ik ben blij met mijn nieuwe huis. Het is hier erg leuk!

Kus van Nassim

Opa en Oma Smit

Lijnbaan 13

3012 EK, Rotterdam

Nederland

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Correspondentie en communicatie.
Postkaart.

Woordenschat:

Ik begrijp nieuwe woorden

Vorbereidend technisch lezen:

Woorden

Ik herken hetzelfde woord of dezelfde letter.
Ik kan woorden correct nazeggen.

Schrijven:

Correspondentie en communicatie.
Ik teken en schrijf een ansichtkaart.

Sessie 1: betekenisronde

Vertel als leerkracht over de activiteiten op de kaart van Nassim. Als de kinderen een activiteit horen wijzen ze het juiste plaatje aan.
Bijvoorbeeld: De fotograaf maakte foto's van onze familie.

Sessie 2: detailronde:

Nassim heeft op zijn kaart allemaal dingen getekend die beginnen met de letter f: flat, fietsen, fotograaf

Kennen de kinderen nog meer woorden met de letter f?

Laat de kinderen in de klas opzoek gaan naar de letter f.

Fluister-doorgeefspel: Fluister een woord met de letter f door in het oor van een kind, waarna dit kind het weer door fluistert aan een ander kind.

Sessie 3: contextronde

Laat de kinderen in het schrijfatelier een eigen Ansichtkaart beplakken en hier eventueel woordjes bij schrijven of stempelen. Zorg voor voorbeeldwoorden.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen aan elkaar vertellen wat ze op elkaars Ansichtkaart zien.

Uitgewerkte les 7: Informatieve tekst – de supermarkt

De supermarkt

Ik ga boodschappen doen in de supermarkt.

Ik pak een mandje.

Ik heb een boodschappenlijstje meegenomen.

Ik weeg het fruit op de weegschaal.

Ik stop het in mijn mandje.

Bij de slager krijg ik vlees.

Er staat een rij bij de kassa.

Ik doe de boodschappen in de tas.

Ik haal mijn pinpas uit mijn portemonnee.

De supermarkt

Papa en ik maken samen een boodschappenlijstje.

We fietsen naar de supermarkt bij ons in het dorp.

In de winkelwagen moet een muntje van een euro.

Ik duw de winkelwagen door de supermarkt.

Ik weeg de appels op de weegschaal van de groenteafdeling.

Ik leg acht appels en een brood in de winkelwagen.

De caissière scant alle boodschappen van de band.

Ik haal mijn pinpas uit mijn portemonnee.

De vakkenvullers vullen de schappen met nieuwe voorraad.

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Informatieve tekst.
Thematekst.

Mondelinge taalvaardigheid:

Gesprekken.
Ik kan zinnen maken van minimaal zeven woorden.

Technisch lezen:

Woorden.
Ik kan woorden en zinnen correct nazeggen.
Ik kan het eerste en laatste woord in een zin benoemen.

Schrijven:

Activerende tekst.
Ik schrijf of knip en plak een boodschappenlijstje.

Sessie 1: betekenisronde

Papegaaienspel: De leerkracht zegt een zin of kort verhaaltje op. Zeg dit na.
Benoem het eerste en het laatste woord van de zin.

Sessie 2: detailronde:

Maak eigen zinnen bij de plaatjes uit het verhaal of bedenk extra zinnen passend bij de supermarkt.

Sessie 3: contextronde

Maak samen met de kinderen een eigen supermarkt in het thema atelier. Zorg voor winkelmandjes, boodschappen, boodschappenlijstjes, geld, kassa etc.

Schrijf jouw lievelingseten op een boodschappenlijstjes in het schrijfatelier. Zorg voor woordjes om na te schrijven of knip plaatjes uit folders.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen hun eigen bedachte zin of product van boodschappenlijstje aan elkaar vertellen. De ander zegt het woord of de zin na.

Uitgewerkte les 8: Amuserende tekst – prentenboek Ik woon in twee huizen

Digitaal: <https://schooltv.nl/video/ik-woon-in-twee-huizen-prentenboek-uit-koekeloere/#q=prentenboek>

Prentenboek over het hebben van twee huizen als je ouders gescheiden zijn.

Ik ben Nina. Ik woon in twee huizen. In het ene huis woont papa. IN het andere woont mama. En ik woon in allebei. soms bij mama en soms bij papa. Vroeger niet. Toen had ik gewoon een huis. Met mama en papa er samen in. Poes had haar mandje onder de trap. Mama en papa waren blij met elkaar. Maar dat ging over. Papa deed dingen die mama niet fijn vond en mama riep woorden waar papa droevig van werd. Dan kwam er ruzie en gingen ze heel ver uit elkaar staan. Op een dag werd ons huis te klein voor hen allebei. Dus kwamen er twee huizen. Een voor mama, een voor papa en twee voor mij. Als ik bij papa ben, wil ik bij mama zijn. Ik mis m'n hamster en de klimboom. Als ik bij mama zijn wil ik bij papa zijn. Ik mis poes en de buurjongen. We bellen wel, elke dag. Papa vraagt hoe het op school was. Mama wil weten wat ik gegeten heb. Ik geef een zoen door de telefoon en krijg er ook een terug. Het kriebelt in m'n oor. Ik ben twee keer jarig. Ik heb twee keer feest. Maar als ik voor het eerst in het diepe spring, zijn papa en mama er allebei. Mama en papa zijn niet blij meer met elkaar. Maar gelukkig zijn ze wel blij met mij. Dat gaat nooit over. Zegt mama. Dat is voor altijd, fluistert papa. En hij geeft me een dikke kus. Ik ben Nina. Ik woon in twee huizen. Dat is raar, maar ook wel goed.

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Amuserende tekst.
Prentenboek.

Mondelinge taalvaardigheid:

Luisteren.
Ik kan met aandacht luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten.

Onderzoekend lezen:

Algemeen.
Ik weet wat het begin en eind van een verhaal is.

Leesplezier.
Ik kan me goed concentreren op een voorgelezen verhaal en beleef plezier aan het luisteren.

Leesstrategie: Voorspellen Oriëntatie op verhaal en tekst.
Ik kan voorspellen hoe een tekst verder gaat als ik pas een deel heb gelezen.

Sessie 1: betekenisronde

Zet het filmpje op de helft op pauze. Voorspel hoe het verhaal verder zou kunnen gaan. Laat vervolgens de rest van het verhaal zien.

Sessie 2: detailronde:

Bedenk samen met de kinderen wat het begin, midden en het einde van het verhaal is.

Het kan helpend zijn om 3 hoepels neer te leggen en tijdens het lezen je door deze hoepels te verplaatsen.

Sessie 3: contextronde

Bedenk een ander einde voor het verhaal in het theater- of tekenatelier. Speel het uit of maak een tekening.

Je kunt de kinderen ook uitdagen door een heel eigen verhaal te bedenken met een begin, midden en einde.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen hun eigen bedachte einde / of hele verhaal presenteren. De andere kinderen luisteren met aandacht naar het verhaal.

Uitgewerkte les 9: Opiniërende tekst – interview burgemeester

I: Hallo, wie bent u ?

B: Hallo, ik ben de burgemeester van de stad (plaats)/ het dorp. Dit kan je zien aan mijn burgemeesterketting (Laat de ketting zien aan de kinderen).

I: Wat gaaf en wat bijzonder dat u bij ons langs wilt komen op de basisschool en bij ons in het klaslokaal.

B: Dat is het zeker, maar ik kom niet zomaar. Ik kom hier langs in de klas omdat ik een opdracht heb voor jullie.

I: Oh, wij willen graag helpen! Hoe kunnen we u hiermee helpen?

B: Zoals jullie weten loopt mijn agenda over van alle dingen die ik moet doen. Ik moet er bijvoorbeeld voor zorgen dat alles veilig is in onze stad/ ons dorp. Nu is er een groot probleem.

I: Wat is er aan de hand burgemeester?

B: De stoplichten in de stad zijn kapot. De groene, rode en oranje lampen doen het allemaal niet meer!

I: Maar burgemeester, dat is heel gevaarlijk. Hoe weten we dan wanneer we over mogen steken?

B: Dat klopt, kunnen jullie mij helpen met een idee, zodat iedereen weer veilig kan oversteken?

I: We gaan ermee aan de slag burgemeester!

Doel van de les:

Mondelinge taalvaardigheid:

Gesprekken.

Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.

Ik kan gerichte vragen stellen aan een verteller.

Ik kan mij houden aan de gespreksregels, zoals naar elkaar luisteren, wachten op je beurt.

Luisteren.

Ik kan een vraag stellen aan de leerkracht of een ander kind dat iets vertelt.

Sessie 1: betekenisronde

Speel het verhaal na met handpoppen of laat iemand zich verkleden als burgemeester.

Betrek de kinderen actief bij het verhaal.

Sessie 2: detailronde:

Laat de kinderen zelf een vraag bedenken om aan de burgemeester te vertellen.

Het is helpend om dit eerst met de kinderen samen te oefenen.

Sessie 3: contextronde

Laat de leerlingen in het theateratelier naspelen hoe het is om burgemeester te zijn. Laat ze bijvoorbeeld de lintjes doorknippen bij een opening.

Laat de leerlingen hun eigen burgemeester ketting maken in het kunstatelier.

Laat de leerlingen in het thema atelier spelen alsof ze een interviewer zijn. Geef ze een microfoon en een camera en laat ze elkaar vragen stellen net als een interviewer van tv.

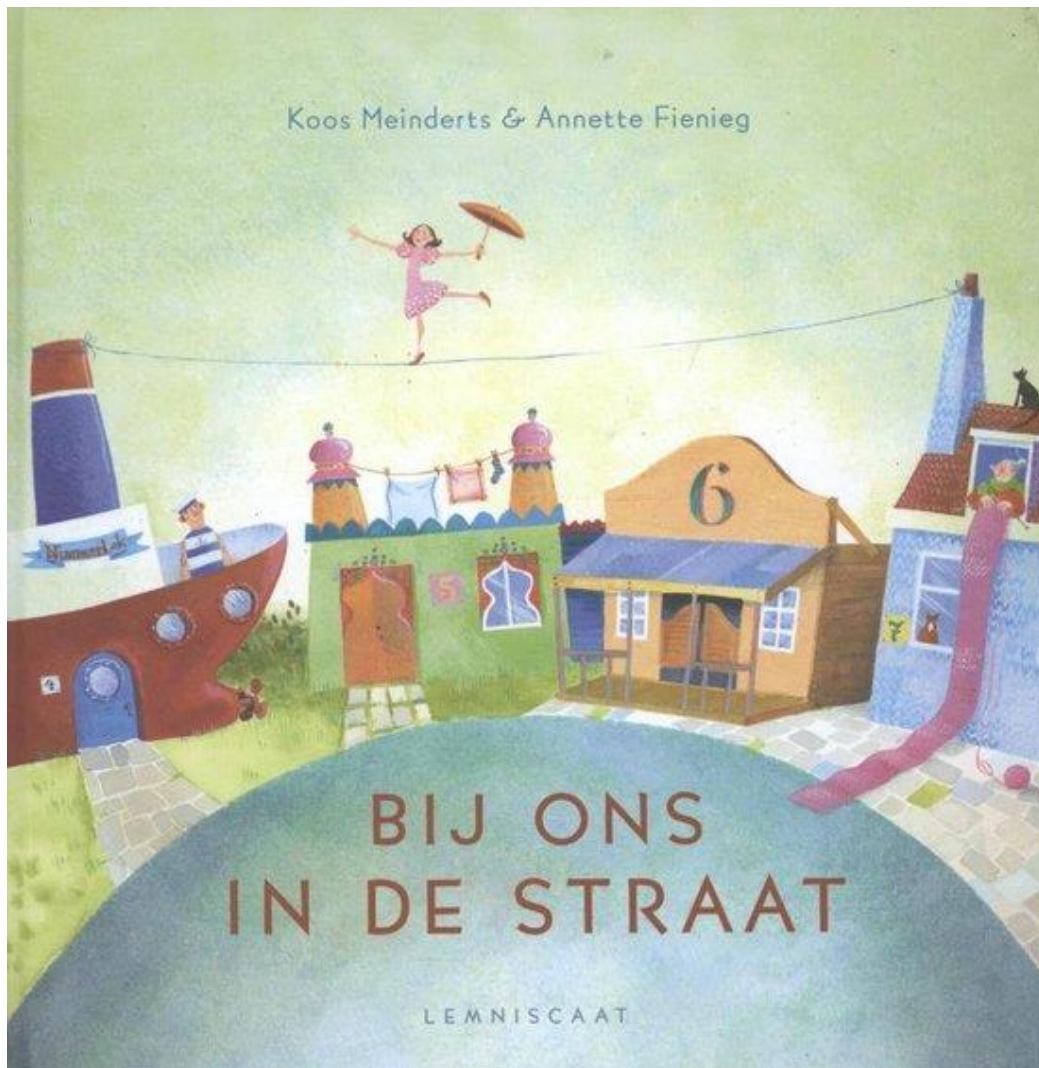
Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Noem een vraag die de kinderen zelf hadden bedacht om aan de burgemeester te stellen. Bedenk samen wat de burgemeester zou antwoorden.

Uitgewerkte les 10: Amuserende tekst – prentenboek Bij ons in de straat

Doel van de les:

Tekstsoorten:

Amuserende tekst.
Prentenboek.

Onderzoekend lezen:

Algemeen.
Ik leer wat de voor- en achterkant is van een boek.

Leesplezier.
Ik kan me goed concentreren op een voorgelezen verhaal en beleef plezier aan het luisteren.

Leesstrategie 1: Voorspellen Oriëntatie op verhaal en tekst.
Ik kan aan de buitenkant van een boek zien waar het over zal gaan.
Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de plaatjes en de titel te weten.

Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels.
Onthouden en begrijpen: Waar gaat de tekst over? Wat is de hoofdgedachte? Wie is de hoofdpersoon?
Kritisch denken: Hoe onderzoek ik of de informatie klopt? Is het een feit of een mening? Hoe kom ik erachter of het waar is?
Verbanden leggen: Waar heeft het onderwerp nog meer mee te maken? Wat hoort bij elkaar? Wat is oorzaak en gevolg?
Perspectief nemen: Hoe denkt iemand anders erover? Iemand die in een andere tijd leefde of ergens anders woonde?
Creatief denken: Hoe zou het anders kunnen? Welke oplossingen kan ik bedenken? Hoe zou ik willen dat het zou zijn?
Persoonlijke relevantie: Wat heeft het met mijzelf te maken? Wat vind ik ervan? Wat betekent dit. voor de actualiteit, mijn familie?
Waardebepaling: Is het belangrijk? Voor wie? Waarom?

Leesstrategie 4: Samenvatten.
Ik kan personages uit een verhaal benoemen.

Schrijven:

Aanvankelijk schrijven
Ik kan woorden (na)stempelen.

Sessie 1: betekenisronde

Bekijk samen met de kinderen de voorkant en de achterkant van het boek. Waar denken de kinderen dat het boek over gaat?

Bekijk ook de plaatjes en de titel, weten ze nu al meer?

Sessie 2: detailronde:

Laat de kinderen de vragen over de tekst beantwoorden:

Onthouden en begrijpen: Waar gaat de tekst over? Welke personages kwamen er voorbij in het verhaal?

Kritisch denken: Waarom hebben sommige huizen ook nog een letter, zoals huisnummer 7a?

Verbanden leggen: Welke huizen lijken er op elkaar? Orden ze. Hoeveel huizen hebben een schoorsteen? Hoeveel huizen hebben een deur aan de voorkant?

Hoeveel rechte paden naar de voordeur zie je? Hoeveel huizen hebben geen pad en hoeveel huizen hebben geen recht pad?

Perspectief nemen: Zagen de huizen vroeger er hetzelfde uit? Hoe zien de huizen er in andere landen uit?

Creatief denken: Hoe zou je papa of mama's werk terug kunnen laten zien aan de buitenkant van jouw huis?

Persoonlijke relevantie: Wat voor soort huizen staan er bij jou in de straat? Bekijk ook de huizen tegenover de school. In dit boek lopen de huisnummers op van 1 tot 11. Wat is jouw huisnummer? En het nummer van jullie burens? En de overkant van de straat?

Waardebepaling: Vind je dat ieder huis er hetzelfde uit moet zien? Waarom wel of niet?

Sessie 3: contextronde

Schrijfatelier: Kopieer het eerste en laatste schutblad uit het boek. Kunnen de kinderen de juiste persoon bij het juiste huis plakken en erbij stempelen wie het is?

Kunstatelier: Laat de kinderen vervolgens hun eigen huis erbij tekenen met daarbij een tekening of foto van zichzelf. Ze stempelen hun eigen naam erbij.

Bouwatelier: Laat de kinderen de huizen uit het boek nabouwen.

Sessie 4: Reflectieronde

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Laat de kinderen rondlopen. Als jij in je handen klapt staan ze stil en vormen een tweetal. Laat een pagina zien met daarop een huis. Weten de kinderen nog welk personage hier woont?

Informatieve teksten

Raadsels over het dorp

Lees de 5 titels

1. De bioscoop
2. Het zwembad
3. Het verkeersbord
4. De flat
5. De kerk

Lees de tekst voor, de kinderen kiezen het juiste plaatje bij de tekst.

Kunnen de kinderen naderhand in eigen woorden vertellen wat het plaatje inhoudt?

Hier wonen heel veel mensen boven en
naast elkaar in één gebouw.
Je gaat naar boven met de trap of met de
lift.

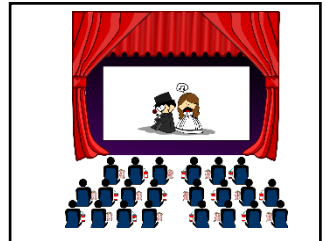
Ieder uur hoor je de klokken.
Op zondag gaan veel mensen hier naartoe.

Een grote zaal waarin je een film kunt
kijken.
Tijdens de film eet je popcorn.

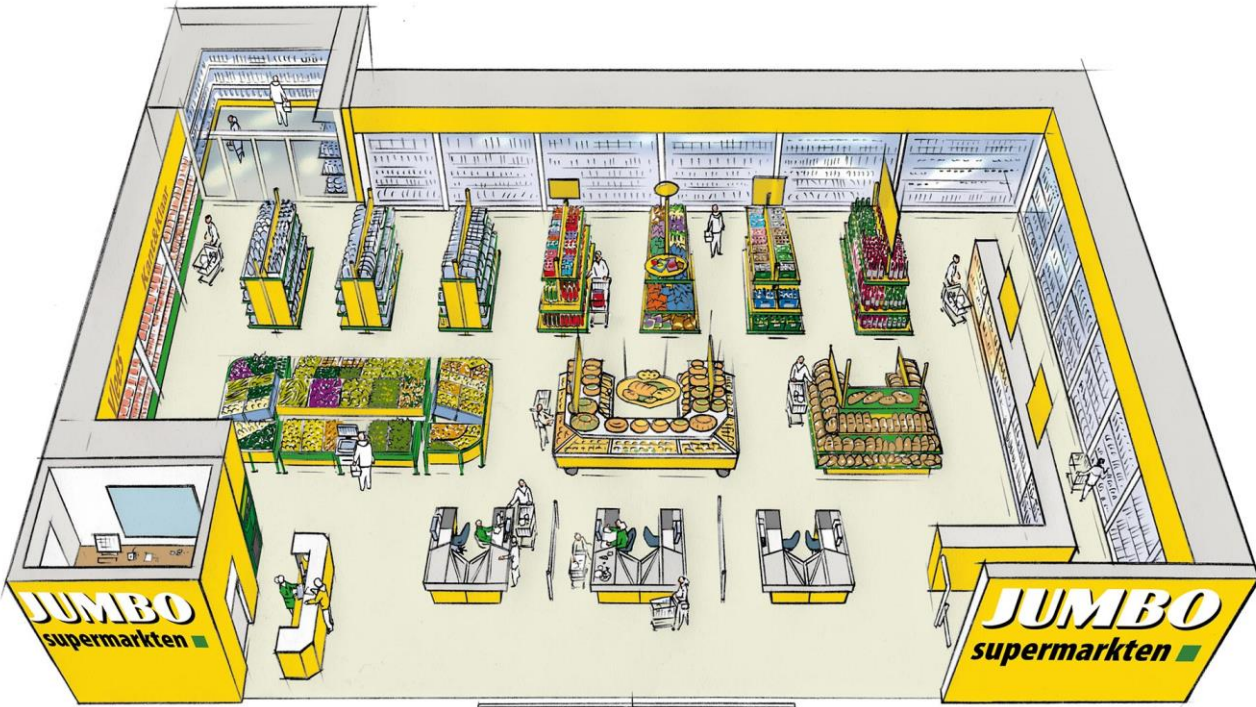
Hier zit je op zwemles.
Het is hier nat.

Je vindt ze op straat.
De verkeersregels staan er op.

Plattegrond supermarkt

Bron: Ron Offerman

Activerende teksten

Reclameposter: kermis

Bekijk reclamefolders van evenementen in jullie dorp of stad

Bron: <http://www.vdvpromotie.nl/index.php?pagina=kermisbeeritem&id=66>

Correspondentie en communicatie

Verhuiskaart

Familie bakker
Dorpsstraat 13
2413 AP Utrecht

Amuserende of ontspannende teksten

Digitaal prentenboek: Jongleren in het verkeer

<https://www.youtube.com/watch?v=WDE7PyKXEol>

Het prentenboek gaat over verkeer. Het is nu nog rustig op straat maar over een tijdje zal de rust op straat weer plaats maken voor de hectiek van alledag. Door middel van dit prentenboek worden kinderen op een speelse manier voorbereid op het drukke verkeer dat straks weer op gang komt.

Voorleesverhaal Samson en Gert – Kermis in het dorp

<https://www.youtube.com/watch?v=1DfsppMec58>

Rijmverhaal: Betje heeft een winkeltje

BEROEPEN

Betje heeft een winkeltje

Betje heeft een winkeltje
't is elke morgen open
je kunt in Betjes winkeltje
de gekste dingen kopen:
een onderbroek met gaatjes
een oliebol met kaas
een doos met zeven muizen
een hoed van kippengaas

Betalen doe je niet met geld
maar met leuke dingen
zo moet je voor een krentenbol
een kinderliedje zingen
en als de burgemeester komt
om zakjes snoep te kopen
dan kost hem dat dus zeven rondjes
op zijn handen lopen!

Bron: <https://www.groep1-2.com/post/de-winkel-versjes-kring>

Versje: naar de supermarkt

Versje: kamers in huis

In ieder huis zijn kamertjes,

kom kijk maar even rond

de zolder die zit bovenaan

de kelder in de grond.

De keuken

en de woonkamer

de slaapkamer met bed.

Alleen het kleinste kamertje

is af en toe bezet.

Bron: knorretjesklas

Versje: naar de supermarkt

Wie gaat er mee naar de supermarkt?
Breng jij het wagentje eens hier.
Koop zeep en zout en een flesje bier,
ham, witlof en wc-papier.
Koop je een kip? Een verse vis?
Zeg koop je alles wat er is?
Nu nog papier en een pen erbij
en dan bij de kassa in de rij

Versje: op de markt

Op de markt staan kramen
winkeltjes zonder ramen
een dak van stof
een toonbank van hout
in zon en wind
warm of koud
Je koopt er stoffen doeken
fruit en koeken
bloemen en jassen
snoep en tassen

Liedje: Oversteekliedje

Oversteekliedje (wijsje "Vader Jacob")

oversteken, oversteken
stoeprand stop, stoeprand stop
Kijk naar alle kanten, kijk naar alle kanten
kijk, kijk, kijk,
kijk, kijk, kijk

oversteken, oversteken
let goed op, let goed op
kijk daar komt een auto, kijk daar komt een auto
stop, stop, stop
stop, stop, stop

Oversteken, oversteken
let goed op, let goed op
kijk daar komt geen auto, kijk daar komt geen
auto
stap, stap, stap
stap, stap, stap

Liedje: 2 kleine kleutertjes – stoplicht

https://www.youtube.com/watch?v=WbpsN57_Yo

Liedje: 2 kleine kleutertjes – samen naar de winkel

<https://www.youtube.com/watch?v=7-amwoTBifE>

Liedje: 2 kleine kleutertjes – speeltuin

<https://www.youtube.com/watch?v=VFRwCvOljYY>

Prentenboek: Op Hoge poten

<https://schooltv.nl/video/op-hoge-poten-reiger-heeft-honger/#q=stad>

Reiger heeft honger

Reiger is op zoek naar eten. De krokodil en de hyena willen hem niet helpen. Hongerig vliegthij naar de stad. Zal het hem daar wel lukken om eten te vinden?

Iedere morgen ging Reiger naar de rivier. Hij zocht daar naar eten. Op een dag, toen Reiger op hoge poten door het water stapte, hoorde hij een vreselijk gejammer. Het was Krokodil, die dikke grote tranen hilde. In zijn opengesperde bek stak een bot. "Lieve Reiger", smeekte Krokodil, "help mij alsjeblieft!". Reiger aarzelde. Het was riskant, maar hij zag een vis naast Krokodil, dus toen zei hij: "goed, ik help je, als ik de vis krijg die naast jou drijft".

Klak!! Dat scheelde echt maar een veertje! Bijna had Reiger tussen de dichtklappende kaken van Krokodil gezeten! En de vis? Daar kon hij naar fluiten! Toen zag hij Hyena. Voorzichtig begon Reiger over zijn honger. "Werkelijk?", zei Hyena aardig, "nou, kom dan bij mij dineren vanavond". Reiger aarzelde een ogenblik, maar dacht toen aan eten en zei snel: "nou graag, ik kom!".

Die avond maakte Hyena een heerlijke vissoep. Hij diende de soep op in een plat bord. Arme Reiger, hij kreeg dus geen slok naar binnen! Reiger was woedend. Maar hij liet niets merken. "Heerlijk, Hyena!", sprak hij, "kom morgen maar bij mij eten!". Likkebaardend kwam Hyena de volgende avond bij Reiger. "Alsjeblieft", zei Reiger, "de vissoep is uitstekend gelukt, alleen: ik heb geen borden, ik drink altijd uit de fles, eet smakelijk".

Hyena werd woedend, hij kon slecht tegen een grapje en hij liet zijn tanden zien. Reiger moest vluchten. Helaas moest hij de fles met vissoep achterlaten. Reiger vloog langs de rivier die steeds breder werd. En hoe Reiger ook zocht, er was geen vis te vinden. Reiger vloog uren, dagen, nachten.

Eindelijk kwam hij boven een stad. Overal waar hij keek zag hij water, het was een stad vol water. Doodmoe en hongerig landde hij op de brug. Opeens gooide een visser zomaar een vers gevangen vis naar Reiger. Verrast ving Reiger de vis uit de lucht. "Wat zijn mensen toch aardig!", dacht hij opgewonden, "veel aardiger dan krokodillen en hyena's!".

Reiger genoot van de verse vis die zijn lege maag weer een beetje vulde. Begrijp je nu waarom er zoveel reigers in de grote stad wonen?

Bijlage 1: Tabel tekstsoorten en werkvormen

Hoofddoelen	Taalbegrippen	Mondelinge taalvaardigheid	Voortgezet technisch lezen	Woordenschat	Onderzoekend lezen	Schrijven
Teksten						
Uitgewerkte les 1: Informatieve tekst - husseltekst		Juiste plaatje aanwijzen		Woord en betekenis combineren	Beeld geven aan de tekst	Woord uitbeelden met tekening Woorden (na)schrijven of (na)stempelen
Uitgewerkte les 2: Amuserende tekst – teken wat je hoort		Instructies tekenverhaal uitvoeren				
Uitgewerkte les 3: Amuserende tekst – versje verkeer	Pictogrammen bij versje	Versje in volgorde navertellen	Rijmwoorden herkennen in versje		Pictogrammen van versje in juiste volgorde leggen	
Uitgewerkte les 4: Informatieve tekst - plattegrond	Pictogrammen op een plattegrond	Omschrijving geven van voorwerp op plattegrond				Eigen plattegrond tekenen
Uitgewerkte les 5: Amuserende tekst – liedje op straat		Met aandacht luisteren naar een lied	Rijmwoorden herkennen en extra rijmwoorden bedenken			
Uitgewerkte les 6: Correspondentie en communicatie - ansichtkaart		Woorden bedenken met dezelfde beginletter		Plaatje en woord aan elkaar koppelen		Eigen ansichtkaart tekenen en schrijven
Uitgewerkte les 7: Informatieve tekst – de supermarkt		Zelf zinnen maken over een onderwerp	Zinnen nazeggen Eerste en laatste woord van zin benoemen			Boodschappenlijstje schrijven of knippen en plakken

Uitgewerkte les 8: Amuserende tekst – prentenboek Ik woon in twee huizen		Aandachtig luisteren naar prentenboek en verhaal van klasgenoten			Voorspellen hoe verhaal verder gaat Met plezier luisteren Begin, midden, einde	
Uitgewerkte les 9: Opiniërende tekst – interview burgemeester		Vragen bedenken				
Uitgewerkte les 10: Amuserende tekst – prentenboek Bij ons in de straat					Voorspellen Vragen beantwoorden Personages benoemen	Woorden (na)stempelen

Bijlage 2: 8 werkvormen per ronde

Ronde 1: Betekenisronde

- Er liggen afbeeldingen over het verhaal in de kring. De leerkracht of een kind geeft een omschrijving bij een van de afbeeldingen. Wijs aan welke afbeelding bij de omschrijving hoort.
- Maak zinnen af over het verhaal. Bijv. De jongen ging...
- De leerkracht stopt ergens in het verhaal met lezen. Voorspel hoe het verhaal verder zou kunnen gaan. De leerkracht leest vervolgens de rest van het verhaal voor.
- Dobbel met een dobbelsteen waarop de woorden "wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe" staan. De leerkracht stelt een vraag die met dit woord begint.
- Speel met poppetjes, diertjes en andere attributen het verhaal na.
- Beantwoord vragen over de tekst met petje op/petje af, staan/zitten, 1 been, etc.
- Reconstrueer het verhaal door afbeeldingen van personen of voorwerpen uit het verhaal op volgorde te leggen. Vertel daarna aan de hand van de afbeeldingen het verhaal.
- Maak een tekening van een voorwerp uit het verhaal.

Ronde 2: Detailronde

- De leerkracht geeft een woord uit het verhaal. Maak daar een eigen zin bij.
- Herken je het woord uit het verhaal? Ga staan als het woord bij het verhaal hoort.
- De leerkracht neemt een persoon of voorwerp uit het verhaal in gedachten. Stel vragen om erachter te komen wie of wat het is.
- Onthoud de woorden in de juiste volgorde.
- Benoem het eerste of laatste woord van een reeks.
- Benoem welke zin langer/korter is.
- Orden in verschillende categorieën. Bedenk bij elke categorie nog een extra woord.
- Laat de leerlingen de hoofdpersoon tekenen. Hoe denken ze dat eruit ziet?

Ronde 3: Contextronde

- Zoek overeenkomsten en verschillen tussen twee teksten.
- Teken jezelf als persoon in het verhaal.
- Verzin een limerick over de tekst of het onderwerp van de tekst.
- Bedenk een lied of rap over de tekst en alles wat je kunt vinden over dit onderwerp.
- Schrijf een eigen fantasie vervolg bij een verhaal.
- Schrijf een e-mail, kaart, brief of Whatsapp bericht aan een persoon uit de tekst.
- Interview een persoon uit de tekst en schrijf op wat hij/zij zou antwoorden.
- Verzin met de groep een fantasieverhaal over het onderwerp van de tekst, waarbij iedereen steeds een zin schrijft en hiermee het verhaal aanvult.

Ronde 4: Reflectieronde

Controleer of het doel van de les behaald is a.d.h.v. reflectiewerkvormen, zoals:

- Ren je rot
De kinderen bedenken allerlei quizvragen met vier antwoordmogelijkheden. Stop alle vragen in een pot. Teken op het schoolplein of in de aula vier vakken op de grond. Lees een vraag uit de pot voor. De kinderen luisteren naar de vraag en rennen naar het juiste vak. Staan ze verkeerd dan zijn ze af.
- Raad het begrip

Beschrijf een themawoord aan een andere leerling. De ander raadt welk woord jij hebt omschreven.

- Rijtjes
Bedenk zoveel mogelijk woorden die te maken hebben met de les/het onderwerp. Je kunt ze deze woorden ook in groepjes laten categoriseren.
- De Bom
De leerlingen spelen het spel 'de bom'. Daarbij is één leerling de bom die kan ontploffen, deze leerling zit met zijn rug naar de klas toe. De rest van de groep gaat staan en gooit over met een bal. Zegt 'de bom' BOEM dan is deze leerling af. De leerling geeft antwoord op een inhoudelijke vraag die is gesteld door de leerkracht en gaat zitten.
- Waar of niet.
Noem een stelling over het voorgelezen verhaal. Is het waar dan gaan de kinderen staan is het niet waar dan gaan de kinderen springen. Wissel de bewegingen af.
- Teken wat je hebt geleerd
Laat in een tekening zien waar de tekst van vandaag over ging.
- Beantwoord de vraag
De kinderen lopen door de klas. Als de leerkracht in zijn handen klappt of de muziek stopt, vormen de leerlingen tweetallen. Ze beantwoorden de vraag die de leerkracht stelt.
- Reflectiebeweging (Gebaseerd op het spel "ik ga op reis en ik neem mee..")
Reflecteer op vanmiddag door 1 feit te noemen dat je geleerd hebt. Bedenk hierbij een beweging. De leerling na jou herhaalt jouw feit en voegt er een nieuw feit aan toe. Enz.